

Fonduri europene prin Programe Regionale

Unde merg banii europeni pentru marile investiții regionale

Marile proiecte finanțate prin Programele Regionale 2021–2027 arată o orientare puternică a investițiilor către infrastructura de transport, mobilitatea urbană și eficiența energetică.

În același timp, potrivit analizei realizate de echipa ARENA Construcțiilor, în mai multe regiuni, printre cele mai mari contracte nu se regăsesc lucrări de infrastructură, ci instrumente financiare destinate IMM-urilor, eficienței energetice sau altor investiții private. Analiza asupra proiectelor de investiții de peste 100 milioane de lei, care aveau contract de finanțare semnat până la data documentării, bazată pe centralizarea datelor celor opt Agenții pentru Dezvoltare Regională, evidențiază diferențe importante între regiuni. Dacă în multe dintre zone drumurile județene sunt de departe categoria dominantă, în București-Ilfov cele mai mari proiecte sunt concentrate pe transportul public, iar în Nord-Est sau Sud-Muntenia apar instrumente financiare în vârful clasamentului. Privite împreună, cele opt regiuni conturează câteva tendințe clare.

Prima este concentrarea investițiilor asupra infrastructurii de transport. Drumurile județene, transportul public, tramvaiele, coridoarele de mobilitate și conexiunile cu rețeaua TEN-T apar constant printre cele mai mari proiecte. În șase dintre cele opt regiuni, infrastructura rutieră sau mobilitatea se află

foarte aproape de vârful clasamentului sau domină net proiectele mari.

Campionul proiectelor rutiere este Regiunea Nord-Vest, unde proiectele DJ151, rețeaua rutieră din Bihor și “Mara Nord” depășesc fiecare 600 milioane lei. Cea mai mare investiție rutieră individuală identificată în analiză este proiectul DJ151 din Bistrița-Năsăud, de circa 660 milioane lei.

București-Ilfov este însă într-o altă ligă valorică atunci când vorbim despre transport. Proiectul de modernizare a sistemului de tramvai, de 7,15 miliarde de lei, este de peste zece ori mai mare decât cel mai mare proiect rutier individual identificat în celelalte regiuni. A doua mare categorie este mobilitatea urbană, cu investiții în tramvaie, troleibuze, transport public electric, piste pentru biciclete, infrastructură rutieră urbană și sisteme de management al traficului. Bucureștiul și Timișoara sunt cele mai vizibile exemple, dar proiecte importante de acest tip apar și în Brașov, Sibiu, Iași, Suceava, Botoșani, Reșița și alte centre regionale.

A treia categorie importantă este eficiența energetică.

Aceasta apare sub forme diferite: reabilitarea energetică a clădirilor publice, eficientizarea locuințelor, investiții în reducerea consumului de energie și instrumente financiare pentru stimularea investițiilor private. În București-Ilfov există un grup important de

proiecte de eficiență energetică, în timp ce Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia au și instrumente financiare de dimensiuni mari.

Un alt fenomen important este creșterea ponderii instrumentelor financiare, care nu generează neapărat un obiectiv fizic imediat, dar mobilizează capital pentru IMM-uri, eficiență energetică, infrastructură de afaceri sau alte investiții. Cele mai spectaculoase exemple sunt fondul pentru competitivitatea IMM-urilor din Nord-Est, de circa 620 milioane de lei, și instrumentul pentru eficiență energetică din Sud-Muntenia, de circa 717 milioane de lei.

București-Ilfov

Un proiect de 7,15 miliarde lei schimbă complet scara investițiilor

Cel mai mare proiect de investiții identificat în analiza celor opt regiuni este cel de modernizare a sistemului de transport public cu tramvaiul din București, cu o valoare totală de aproximativ 7,15 miliarde de lei.

Proiectul prevede modernizarea a aproximativ 50 km de linie de tramvai, modernizarea a două depouri și achiziția a 63 de tramvaie noi. Perioada de implementare este 4 decembrie 2025–31 decembrie 2029.

Următoarele două proiecte importante din regiune sunt tot de transport: extinderea rețelei de tramvai pe Prelungirea Ghencea, de circa 610 milioane lei, și achiziția a 100 de troleibuze articulate autonome, de aproximativ 596 milioane lei.

În regiunea București – Ilfov există însă și un pachet consistent de proiecte de eficiență energetică, cu mai multe investiții de peste 100 milioane de lei pentru reabilitarea energetică a clădirilor publice, precum și proiecte importante în educație.

Nord-Vest

Drumurile județene dau cele mai mari contracte

În Regiunea Nord-Vest, structura este aproape opusă celei din București-Ilfov. Dintre cele șapte proiecte de peste 100 milioane de lei

identificate în centralizare, șase sunt proiecte rutiere, cu o valoare cumulată de aproximativ 3,07 miliarde lei.

Tot aici se găsește și cel mai mare proiect rutier individual dintre cele analizate: modernizarea DJ151 în județul Bistrița-Năsăud, în valoare de circa 660 milioane lei.

Urmează proiectul privind drumurile județene care asigură legături între localități și nodurile rețelei TEN-T din Bihor, de 633 milioane de lei, și proiectul “Mara Nord” din Maramureș, de 617 milioane de lei.

Singurul proiect de peste 100 milioane de lei din această listă care nu este rutier este reabilitarea Palatului Administrativ din Baia Mare, de aproximativ 146 milioane de lei.

Centru

Peste 1,9 miliarde de lei pentru drumuri

Și în Regiunea Centru infrastructura rutieră este principalul beneficiar al proiectelor mari. Din cele 15 investiții de peste 100 milioane lei, opt sunt proiecte de drumuri județene, cu o valoare cumulată de 1,93 miliarde de lei.

Cel mai mare este proiectul de modernizare a mai multor drumuri județene din Brașov – DJ103B, DJ103A, DJ112A și DJ112B, cu lungimea totală de aproximativ 53 km și valoarea de 527 milioane lei.

Urmează modernizarea DJ106E în județul Sibiu, de 293 milioane de lei, și DJ153 Eremitu–Sovata, în județul Mureș, de 225 milioane de lei.

Alături de drumuri apar proiecte de mobilitate urbană, inclusiv investiții în transportul public din Brașov și Sibiu, dar și proiecte de regenerare urbană, infrastructură de mediu și turism.

Nord-Est

Cea mai mare investiție nu este în infrastructură

Regiunea Nord-Est oferă una dintre cele mai interesante excepții din analiză. Cel mai mare contract nu este pentru un drum, o linie de tramvai sau o clădire publică, ci pentru un fond regional destinat competitivității IMM-urilor, în valoare de 620 milioane lei.

Contractul, semnat în iulie 2025 și cu implementare până la sfârșitul lui 2029, este destinat finanțării investițiilor pentru dezvoltarea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii. Imediat după acest instrument financiar apar, însă, proiectele rutiere. Axa strategică de drumuri din județul Vaslui are o valoare de 458 milioane lei, proiectul de modernizare a rețelei rutiere din Suceava de 431 milioane lei, iar varianta ocolitoare ușoară a municipiului Iași, de 418 milioane lei.

Nord-Est arată, astfel, combinația dintre sprijinul financiar pentru mediul privat și investițiile clasice în infrastructură.

Sud-Muntenia

Instrumentele financiare intră în top, dar drumurile domină investițiile fizice

În Sud-Muntenia, cel mai mare contract identificat este un instrument financiar pentru eficiență energetică, de 717 milioane lei.

Regiunea are însă un portofoliu foarte consistent de proiecte rutiere. Printre cele mai mari se află modernizarea DJ714 Glod – Moroeni – Bolboci – Padina – Peștera, din Dâmbovița, de 398 milioane lei, și proiectul de modernizare a mai multor drumuri județene din Călărași, de 392 milioane lei.

Urmează proiecte importante în Argeș, Teleorman, Dâmbovița și Ialomița.

Structura este relevantă: instrumentele financiare pot ocupa prima poziție valorică, dar, dacă sunt analizate doar investițiile fizice, drumurile județene reprezintă categoria dominantă.

Între principalele priorități de finanțare, Programul Regional Sud-Muntenia include explicit atât eficiența energetică, cât și mobilitatea urbană și drumurile județene.

Sud-Vest Oltenia

Drumurile sunt fără concurență în top

În Sud-Vest Oltenia, proiectele mari sunt dominate de infrastructura rutieră.

Cel mai mare este modernizarea DJ676 Cerna (76 km), în județul Vâlcea, de 356 milioane lei. Alte proiecte majore sunt DJ641 în Dolj, de 312 milioane lei, și proiectele de modernizare a DJ562/DJ564 în Mehedinți, de 202 milioane de lei.

Și aici există instrumente financiare importante – unul pentru eficiență energetică, de aproximativ 199 milioane lei, și unul pentru garantarea finanțărilor destinate IMM-urilor, de circa 146 milioane lei –, dar acestea nu schimbă imaginea generală: în Oltenia, infrastructura rutieră este principala categorie a marilor investiții regionale.

Sud-Est

Accesibilitatea și mobilitatea urbană concentrează sume mari

Centralizarea disponibilă pentru ADR Sud-Est cuprinde 373 de contracte de finanțare semnate, cu o valoare totală de aproximativ 6,40 miliarde de lei.

Cele mai mari fonduri alocate sunt pentru Prioritatea 4 – “O regiune accesibilă”, de aproximativ 1,67 miliarde lei, din care 1,58 miliarde lei provin din cele opt contracte pentru drumuri regionale și conectarea la rețeaua TEN-T.

O altă categorie importantă este mobilitatea urbană cu emisii reduse, care însumează 1,14 miliarde de lei în 15 contracte.

Un exemplu relevant este proiectul din județul Galați pentru modernizarea a aproximativ 60 km de drumuri, cu o valoare de 364 milioane de lei. Investiția traversează 11 comune și include lucrări la drumuri, poduri și podețe, stații de transport public, trotuare și piste pentru biciclete.

Prin urmare, și în Sud-Est transportul rutier și mobilitatea urbană formează nucleul marilor investiții, chiar dacă centralizarea disponibilă nu permite stabilirea unui Top 3 individual comparabil cu celelalte regiuni.

Vest

Drumuri mari și un al doilea pol puternic – mobilitatea urbană

Regiunea Vest combină două tipuri de investiții majore: infrastructura rutieră și mobilitatea urbană.

Cel mai mare proiect este modernizarea DJ684 DN68A – Tomești – Luncanii de Jos – Rușchița – Voislova, în valoare de 446,7 milioane lei, cu perioada de implementare până pe 2 iulie 2029. Proiectul vizează peste 56 km de drum și urmărește îmbunătățirea conectivității regionale.

Urmează modernizarea rețelei rutiere din nordul județului Arad, de 419 milioane lei, și DJ571 Moldova Nouă – Cărbunari – Sasca Montană - Ciuchici, de 248 milioane lei.

În paralel, Timișoara concentrează un grup consistent de proiecte pentru transport public, tramvaie, infrastructură velo și descongestionarea traficului. Printre acestea se numără Magistrala Verde, Inelul II și conexiunea Inelului IV Vest. ■